

Dr.sc. Ladislav Bognar, red.prof.
Učiteljski fakultet u Osijeku
E-mail: ladislav.bognar@os.t-com.hr

Voditelj projekta „Razvoj stvaralaštva u cjeloživotnoj edukaciji učitelja“ koji okuplja veći broj suradnika iz škola, Agencije odgoja i obrazovanja, nastavnika i studenata na Sveučilištu. Sustavno se bavio razvojem interkulturalizma, mirovnim odgojem, metodikom odgoja, igrom u nastavi. Autor je sveučilišnih udžbenika *Didaktike* i *Metodike odgoja* te velikog broja znanstvenih, preglednih i stručnih radova iz područja pedagogije.

PRIČA I LUTKA U SVEUČILIŠNOJ NASTAVI

„Svi su rekli, to na našoj školi nije moguće. Tada je došla jedna koja to nije znala i to je učinila.“
(Meyer)

Sažetak

Priča i lutka u nastavi – da svakako, ali u razrednoj nastavi i to u prvom razredu, ali u srednjoj školi ili čak na fakultetu – pa dajte molim vas, nećemo praviti vrtić. To su još česti komentari kad spomenete ovu temu ljudima koji su navikli na tradicionalnu nastavu za koju se misli da mora biti dosadna. No danas kad mnogo više znamo o tome kako ljudi uspješnije uče i da je tradicionalna predavačka nastava najneuspješnija nastava i odnos prema ovoj, još donedavno besmislenoj temi, se promijenio.

I priča i lutka se obraćaju našoj emocionalnoj sferi koja u interakciji s našim racijom otvara nove mogućnosti učenja. Zato danas više nije pitanje treba li ili ne koristiti ove blagodati za suvremenu nastavu, nego je pitanje kako to činiti, a da bude prihvaćeno od studenata, ali i da bude zaista u funkciji ostvarivanja zadataka te nastave. Time se i bavi ovaj tekst.

Cljučne riječi: priča, lutka, sveučilišna nastava, kreativnost.

Uvod

Već je uobičajeno da se lutka i priča koriste u nastavi u osnovnoj školi, ali kad je riječ o srednjoj školi, a posebno fakultetu, onda je to u nas prilično provokativna ideja, koja ima mnogo oponenta. A mi ovdje govorimo o nastavi općenito, ali s naglaskom na nastavu na fakultetu. Pri tome svakako posebno značenje dajemo nastavi za buduće učitelje i učiteljice kako u razrednoj tako i predmetnoj nastavi, ali i za sve ostale. Pri tome ne mislimo na nastavu tzv. umjetničkih predmeta kao što su književnost ili lutkarstvo, gdje su priča i lutka predmet izučavanja, nego na nastavu gdje su one samo pomoćno sredstvo. I priča i lutka u ovoj nastavi moraju biti u funkciji ostvarivanja odgojno - obrazovnih zadataka te nastave, što baš nije uvijek jednostavno postići, jer se radi o tzv. indirektnoj nastavi. I priča i lutka same po sebi plijene pažnju, potiču maštu i stvaralaštvo, ali nastavničko umijeće je u tome da te efekte iskoriste za uspješnost vlastite nastave.

Teorijsko polazište

Teorijsko polazište za ovakav pristup nastavi nalazi se u teoriji lijevog i desnog mozga http://en.wikipedia.org/wiki/Lateralization_of_brain_function koja tvrdi da istovremeno korištenje desne i lijeve moždane hemisfere višestruko podiže efikasnost funkcija našeg mozga. Iako ova teorija nije u potpunosti potvrđena neuroznanstvenim istraživanjima, ona je

ipak utjecala na mnoge promjene u nastavi. Rezultat je: korištenje glazbe pri rješavanju nekih intelektualnih zadataka, pisanje matematičkih zadataka u bojama, višebojne ilustracije u udžbenicima, ali i pričanje priča i korištenje lutke u nastavi.

Eric Jensen (2005.) koji u svojim pedagoškim nastojanjima polazi od rezultata suvremenih neuroznanstvenih istraživanja kaže, da bi nam neuroznanstvenici mogli reći da na svaki način potaknemo odgovarajuće emocije u procesu učenja. Pri tome emocije treba koristiti kao dio učenja, a ne dodatak učenju. Pri tome navodi korištenje glazbe, igre, drame, pričanje priča, ali i niz drugih aktivnosti koje snažno pobuđuju emocije. (str.98) „*Afektivna strana učenja je ključna u igri naših osjećaja, djelovanja i mišljenja. Ne postoji odvojenost uma i emocija; emocije, misli i učenje su povezani.*“ (str. 89)

Teorijsko polazište možemo naći i u humanističkoj teoriji koja čovjeka shvaća kao kreativno biće, kao biće mašte koje ostvaruje i sebe kao potencijalno ljudsko biće, ali koje kroz priče i umjetnost, kao poseban vid slobode, anticipira promjene. Mnogo toga što je čovjek postigao prvo je postojalo samo u pričama: u pričama je čovjek mogao letjeti, putovati na druge planete, proizvoditi svjetlost ili čudotvorne napitke koji liječe smrtonosne bolesti. Zato Herbert Marcuse (1973.) u pričama i umjetnosti uopće vidi prevratničku ulogu jer one ne govore samo o onome što jeste nego daleko više o onome što bi moglo biti.

Priče

Priče su vrlo moćne i nisu uvijek bezazlene. Godinama i stoljećima pričali smo priče o zlom vuku koji ugrožava ljude pa je vuk gotovo potpuno istrijebljen. Europljani su odrastali na pričama o ženama vješticama koje na kraju izgore u plamenu i žene su sve od 13. do 18. stoljeća spaljivane na lomačama. Jerome Bruner o tome kaže:

" Nije moguće da ne možemo bolje razumjeti sebe i svoja posrtanja. Bojni otrov i Debeli Berta možda su smrtonosni plodovi znanosti, ali poriv da ih se upotrijebi potekao je iz naših priča. Pa zar ne bismo trebali bolje razumjeti njihovu moć, vidjeti kako se priče i povijesni prikazi poklapaju i što je to u njima a što potiče ljude ili da žive zajedno ili da jedni druge sakate i ubijaju?" (Bruner, 2000. str. 100.)¹

No ovdje želimo govoriti o pričama koje su oslobođene mržnje i netolerancije, o pričama koje zagovaraju dobrotu i potiču osobni rast i razvoj. Postoje mnoge takve priče samo ih treba pronaći. Ali priče možemo i sami stvarati. To mogu biti naši osobni doživljaji. Studenti me često traže da im pričam o svojim učiteljskim danima, o dogodovštinama s mojim učenicima, o mojim lutanjima i zabludama, ali i uspješnim traganjima, o mojim strahovima kao mladog učitelja i kako sam ih se oslobađao. Oni sebe valjda vide u tim situacijama i razmišljaju kako bi oni postupili i jačaju spremnost da se uhvate u koštac s izazovima koji ih čekaju. To mogu biti odlomci iz knjiga koji govore o nekom problemu odrastanja, ali i opisi pojedinih školskih situacija. Godinama skupljam takve priče i one predstavljaju pravu riznicu pedagoških

¹ O tome detaljnije: Bognar, L. (2001.) Bajka u mirovnom odgoju, Zbornik radova međunarodnog znanstvenog skupa "Zlatni danci 3" Bajke od davnina pa do naših dana, Sveučilište J.J.

doživljaja. Neke od tih priča možete vidjeti na mojoj web-stranici: <http://ladislav-bognar.net/drupal/node/53>.

Inge Eidsvåg (2007.) u svojim deset nastavničkih zapovijedi navodi i pričanje priča. Prema njemu su priče stvorile svijet i one predstavljaju vezu među ljudima svih vremena. Sve kulture imaju svoje osnovne priče:

„Kada slušamo priče događa se čudo: riječi lutaju moždanim labirintom i onda u nama postaju slike. Mi pred sobom vidimo ono što se priča... Kroz priče mi učimo da gledamo zatvorenih očiju. Ali događa se i nešto drugo: mi postajemo suputnici i sustvaraoci. Priče se razvijaju u nama, oblikuju se prema našem unutarnjem prostoru. A svijest ih prima, povećava ih ili smanjuje, boja, sakriva u sebi ili zaboravlja.“ (Eidsvåg, 182.)

Što je pričanje priča? Prema autorima Wallace,A./Mishina,L. (2004.) priča je rezultat sretnog slučaja u kojemu se susreće naša sposobnost da svoja iskustva, stavove, spoznaje i emocije prenesemo drugima u pravo vrijeme. Ta delikatnost situacije ogleda se u stvaranju povoljnog ozračja i biranju pravog trenutka za pričanje priče:

„Pričanje priča je jedinstveno ljudsko iskustvo koje nam omogućuje da prihvatimo, kroz jezik riječi, sebe i druge, te svijet, realni imaginarni, čiji smo mi dio. Priče nam omogućuju da spoznamo svijet i naše mjesto u njemu jer smo svi mi na neki način sazdana od priča: priče o nama, našim obiteljima, prijateljima i kolegama, našoj zajednici, našoj kulturi i našem mjestu u povijesti“ (str.31).

Ovi autori se bave upravo pričanjem priča u sveučilišnoj nastavi kao i Abrahamson (1998.) koji napominje da nastava koja se svodi na prenošenje informacija zasnovanih na općim pojmovima i generalizacijama ne može biti uspješna jer su studenti ljudska bića koja pored razuma imaju i emocije.

„Najbolji način nastave nije jednostavno korištenje didaktičke instrukcije. Za to je potreban uzbudljiv i atraktivan sadržaj koji ima značenja za slušatelje. Pri korištenju pričanja priča kao edukacijskog sredstva studenti i profesori su podjednako inspirirani i zadovoljni mnoštvom različitih načina. Važno je prisjetiti se da su studenti multiformna bića i upravo zato inspiracija, ohrabrivanje, zadovoljstvo i fasciniranost moraju biti integrirani s informacijom u provođenju edukacije koja ima značenje za učenike i imat će stvarni i trajni efekt na njihov osobni život ali i društvo s kojim su u interakciji. Ono čega se obično neka osoba sjeća je informacija koja ima emocionalni utjecaj.“ (Str.2.)

Slušanje priča je stvaralački čin skoro kao i pričanje. Mi svaku priču doživljavamo na svoj način jer mi u svojoj mašti stvaramo likove, scenu u kojoj se priča događa, mi ugrađujemo neke svoje vrijednosti, želje i maštanja. Prava priča, kao i svaka prava umjetnost, upravo je takva da omogućuje to stvaralačko sudjelovanje slušatelja. Sjećam se kad je došla iz Njemačke grupa koja se bavi pričanjem priča: Najprije su nas „čarobnom kuglicom“, koja proizvodi tihe zvukove dok se vrti u ruci, pozvali u svijet mašte da zatvorenih očiju slušamo priču. U našoj imaginaciji redale su se slike likova, krajolika, odnosa, budile su se emocije

straha, neizvjesnosti, ali i radosti i ushićenja. Zatim su nas zamolili da naslikamo jednu od slika koju smo vidjeli. Kad smo stavili slike u krug i svatko ponešto rekao o svojoj slici vidjelo se da je nas trideset jednu te istu priču doživjelo na trideset različitih načina.

Američki autor Lynn Dhority (1992.) u svojoj inspirativnoj knjizi o kreativnim metodama učenja govori o metaforičkim pričama i navodi primjer „Priče o Kristini“ <http://ladislav-bognar.net/drupal/files/Kristina.pdf> u kojoj se govori o odgojno-obrazovnom procesu shvaćenom na nov i kreativan način. Ja ovu priču koristim na početku nastave didaktike, koja se bitno razlikuje od klasične i uobičajene nastave na Sveučilištu. Novi pristup personaliziran je u profesoru Kreatilovu, a stari u profesoru Pedanteru. Priča se pokazala korisnom i na tečajevima pedagoško-psihološkog obrazovanja kad se odrasli ljudi različitih zanimanja nađu ponovno na fakultetu kako bi se osposobili za rad u srednjim strukovnim školama. Oni u toj priči nalaze sebe i svoje strahove, procese međusobnog upoznavanja, postepenog građenja međusobnog povjerenja, ali i upoznavanje s različitim pristupima u nastavi pojedinih sveučilišnih profesora.

Kad koristimo priču u nastavi prvo treba na određeni način omogućiti doživljaj priče. Priča se može ispričati, pročitati, mogu je studenti i sami pročitati. Ja sam ovu priču ponekad čitao uz „Preludij za faunovo poslijepodne“ (Claude Debussy) i primijetio sam da je glazba pojačala doživljaj. Potom slijede aktivnosti na tekstu. Moje je mišljenje da treba izbjegavati analize jer one često unište autentičan doživljaj. Svakako treba omogućiti izražavanje doživljaja, a to opet treba činiti na način kako ljudi izražavaju svoje emocije – to može biti pokret, glazba, slika, gluma, ples. <http://vimeo.com/3484546> Ja ovaj tekst obično dam grupama studenata i predložim im da sami odaberu način kako će izraziti svoj doživljaj. Uz ovu priču je moguće i

Slika 1. Kreatilov

izražavanje stavova studenata pa se tako može organizirati rasprava, napraviti plakat ili organizirati debatu o pitanju: U čemu je u pravu Kreatilov, a u čemu Pedanter? Može se i odglumiti razgovor između Kreatilova i Pedantera. Taj razgovor Kreatilova i Pedantera moguć je i kasnije o drugim didaktičkim temama. Ovo se pokazalo posebno korisnim jer dio studenata u početku s nevjericom gleda na pristup nastavi na koji nisu navikli, a neki čak pružaju i otpor pa su ovakve rasprave višestruko korisne.

Slika 2. Pedanter

Ovdje navodimo primjer dijaloga između Pedantera i Kreatilova o kurikulumu. Ovaj dijalog koristim u nastavi kad treba objasniti tzv. otvoreni i zatvoreni kurikulum:

Pedanter: Kolega, kurikulum je za nastavnike Sveto pismo, oni ga trebaju stalno čitati: i prije spavanja i prije ručka, stalno, jer tu im sve piše. Tu piše što učenici trebaju znati, kako se trebaju vladati, nastavnici nemaju što izmišljati jer im sve tu piše.

Kreatilov: Nastavnik nije poštar s velikom kožnom torbom koji dostavlja kurikulum učenicima. Svaka tema, svaki razred je druga priča. To je novela koja tek čeka da bude napisana, drama koja čeka da bude odigrana. Nastavnici nisu roboti koji će poslušno realizirati vaše zamisli. I kad stvari naravno ne idu kako ste vi to

zamislili onda opet kritizirate nastavnike da su nestručni i neosposobljeni za realizaciju vaših mudrih ideja. Vi zaboravljate da su ljudi kreativna bića i oni ne mogu biti poslušni realizatori tuđih ideja.

Pedanter: Moj kolega, dobar kurikulum je 90% dobre nastave. Tu su jasno definirane zadaće koje su date tako da se mogu na kraju egzaktno provjeriti. Sadržaji su također jasno navedeni, a dana je kompletna metodička i medijska oprema. Na kraju smo još nastavnicima osigurali i testiranje kako bi i sami mogli vidjeti u čemu su uspješni, a u čemu ne. Mi smo učiteljima sve osigurali i ako se toga drže ne mogu pogriješiti.

Kreatilov: Dok sam bio učitelj u našem selu se dogodio požar i svi su mještani sudjelovali u gašenju pa čak i neka djeca. Sva djeca su poslije toga danima bila jako uzbuđena i nije bilo teorije da se bavimo programom u kojem o tome nije bilo ni riječi. Mi smo danima o tome razgovarali, slikali, istraživali, radili male projekte, a pokrenuli smo inicijativu da se u selu više poradi na zaštiti od požara jer se pokazalo da je vatrogasno vozilo bilo u kvaru pa su morali gasiti ručno.

Pedanter: Moj kolega to su propale ideje tzv. prigodne nastave i to je davno odbačeno. Mi danas ozbiljnu nastavu ne možemo zasnivati na spontanom učeničkim interesima jer takva znanja nisu dio sustavnog znanja i potpuno su neupotrebljiva. Uostalom, svijet je nemilosrdno mjesto koje traži velik broj znanja i kako reče naš poznati pedagog, svijetu se hoće junaka, a ne maminih maza i lutaka.

Kreatilov: Znae kolega, ja jesam za kurikulum, ali otvoreni kurikulum. To znači da to što piše u tom vašem kurikulumu nastavnici trebaju uzeti kao orijentaciju, ali oni vode računa o učenicima i njihovim interesima i potrebama, o sredini u kojoj žive i pravi kurikulum koji se stvarno događa u nastavi oni kreiraju, ali to nisu nekakvi papiri nego je to stvarni život.

Pedanter: Ne postoji nikakav „otvoreni kurikulum“. To su izmislili oni koji ne znaju što je kurikulum. Postoji samo nacionalni kurikulum obavezan za sve i toga se svi moraju pridržavati. Kud bi mi došli kad bi u školi radio tko što hoće i kako hoće.

Lutke

Ove rasprave između Kreatilova i Pedantera mogu se realizirati uz korištenje lutaka koje predstavljaju ova dva lika iz priče. Tako dolazimo i do korištenja lutke u sveučilišnoj nastavi. Prvu ideju o tome dobio sam također u spomenutoj knjizi Lynn Dhoritya (1992.) koji je svoja iskustva u korištenju lutke na nastavi stranog jezika (njemačkog) opisao na sljedeći način:

„Budući da nisam imao nikakvih iskustava s lutkama bojao sam se da ću pred studentima ispasti smiješan ili da ću ih povrijediti. Ali kad sam vidio kako to uspješno i spretno radi...Evelina Gateva odlučio sam pokušati i donijeti lutku u razred. Još i danas sam sretan što sam smogao hrabrosti i usudio se ući u to nepoznato područje. Sad redovno između trećeg i šestog sata nastave, nakon što se uvjerim da je dinamika u skupini dobro krenula, donesem u razred „čika Frica“. Studenti su veseli da u nastavi imaju dodatnu zabavu. Lutka obično vrlo brzo otvara novu mogućnost za razvoj spontanog ozračja fantazije i napetog 'happeninga'. ... Čika Fric je proćelavi sedamdesetogodišnji Bavarac, avanturist, koji obožava 'šnaps' i žene i uvjeren je da je u svom srcu mlađi od drugih. Njegove privlačne i humoristične anegdote i traženje savjeta i mišljenja vrlo brzo stvaraju podlogu za uspostavljanje osobnih veza sa skoro svima u razredu... Broj različitih načina interakcije s lutkom ograničen je našom maštom... Lutke potiču imaginarni svijet u studenata i profesora i ako tu dimenziju u nastavi namjerno razvijamo može postati vrlo dragocjen izvor stimulacije za učenje.“(Dhority, 118,119.)

Moje višegodišnje iskustvo s lutkama u nastavi sa studentima je vrlo pozitivno, ali mislim da s lutkama (kao i sa svim drugim) ne treba pretjerivati i treba naći pogodan trenutak za njihovo uvođenje. Uvođenje lutke odmah na početku, dok studenti još nisu navikli na kreativni pristup u nastavi, može biti razlog da zauzmu negativan stav prema ovakvom pristupu. Prva lutka koju uводим u nastavu nisu Kreatilov i Pedanter iako priču koristimo na uvodnim satima. Prva lutka je „Čarobnjak Janko“ kojeg predstavljам kao svog suradnika i prijatelja i uводим ga krajem prvog semestra. Studentima kažem da je on čarobnjak po tome što stvara sjaj u očima, osmjech na usnama i radost u srcima. Obično ga animiram tako da on meni šapće na uho što da pitam studente, a ponekad i on sam postavlja problem studentima koji je naravno vezan za temu sata. Može se Janko dati studentima da kažu što bi Janka zanimalo o današnjoj temi. Janka koristimo i na kraju za evaluaciju bilo tako da njega studenti pitaju kako je bio zadovoljan i što mu se svidjelo, ili on razgovara sa studentima, a moguće je da samo student koji dobije lutku kaže Jankov komentar o današnjoj nastavi.

Primijetio sam da lutke imaju nekoliko pozitivnih učinaka na nastavu:

- ✚ Lutka ima neku čarobnu moć da privlači pažnju. Ako je u učionici žamor i ako je popustila pažnja kad se podigne lutka nastaje tajac i svi gledaju u lutku.
- ✚ Lutka stvara ozračje koje poziva na kreativnu igru. Ozbiljna lica naviknuta na dosadu u nastavi odjednom se ozare i počinje jedna nova situacija uspješnog učenja.
- ✚ U svakoj nastavi potrebno je predvidjeti nekoliko događanja koja predstavljaju osvježanje i bitnu promjenu pristupa. Lutka je idealno sredstvo za to.
- ✚ Lutka u rukama studenata odjednom razbukta njihovu maštu i počinje stvaralački čin. Studenti često u svojim komentarima navode da je Čarobnjak Janko kod njih stvorio sjaj u očima, osmjehe na usnama i radost u srcima.

Slika 3.
Čarobnjak Janko

- ✚ Uvijek nas nanovo iznenadi ono što se dogodi na nastavi kad koristimo lutku. Često studenti koji se rijetko javljaju u javnim istupima uz lutku progovore na svoj originalan način.

Wallace/Mishina (2004.) istraživali su upotrebu lutke i došli su do sličnih zaključaka. Oni su istraživali ulogu lutke u razrednoj nastavi kad lutku koristi učitelj/učiteljica i kad lutku koriste djeca. U eksperimentalnoj grupi su koristili lutku u nastavi, a u kontrolnoj nisu. Dobili su značajne razlike u odnosu na kontrolnu grupu u pogledu pažnje i angažiranosti djece u nastavi. Djeca su čitala svojim lutkama ili su zajedno s njima pisala sastave, poučavali su svoje lutke po uzoru na učitelje/učiteljice. No autori naglašavaju i dobit za učitelje u ovakvoj nastavi:

„Kao učitelji mi smo uživali u mogućnosti da komuniciramo učeći našu djecu koristeći jedinstveni lutkarski jezik. Ustanovili smo da smo s lutkama u ruci bili zanimljiviji i zabavniji učitelji i obrnuto, da su naši učenici bili zadovoljni što dijele s nama tu mogućnost učenja. To je bila zajednička korist.“ (Wallace/Mishina 2004. str.6.)

Kad je riječ o sveučilišnoj nastavi lutka se može koristiti na više načina. Prihvaćajući podjelu koju iznose upravo citirani autori možemo govoriti koje su mogućnosti kad je lutka u rukama nastavnika, a koje kad je u rukama studenata. Generalno govoreći u početku nastave u etapi dogovora lutka je pretežno u rukama nastavnika, u etapi realizacije može biti podjednako i u rukama studenata i nastavnika, a u etapi evaluacije lutka je u rukama studenata <http://vimeo.com/3497350>.

Nastavnik može lutku koristiti na početku nastave tako da privuče pažnju studenata, da ih zainteresira za temu, lutka može ispričati neki svoj problem koji je vezan uz temu o kojoj će biti govora, ali lutka može samo reći da ju zanima što će oni to danas zanimljivo raditi. Lutka se može samo pojaviti i da pobudi interes za ono što slijedi. Tako lutke zmije i žirafe mogu biti najava za upoznavanje nasilne i nenasilne komunikacije personificirane kao „zmijski“ i „žirafski“ način govora.

U etapi realizacije lutka može imati ulogu „okidača“ u vrijeme izlaganja jer predstavlja osvježenje i obraća se nekim drugim sferama naše osobnosti. Može se dati studentima da animirajući lutku postave pitanja ili daju kraći komentar onoga o čemu se govori na nastavi. Može se izvesti kraći dijalog između dvije lutke Pedanter i Kreatilov npr. ili Zmija i Žirafa. Da bih ilustrirao nasilno i nenasilno rješavanje sukoba ponekad ubacim priču „Dva ovna na brvi“ kao kazalište sjena koristeći grafoskop na koji postavim likove izrezane od papira.

No u ovoj etapi daleko su veće mogućnosti korištenja lutaka od strane studenata. Da bi to bilo moguće potrebno je prethodno stvoriti ozračje u kojem će studenti krenuti u kreativnu igru, a kad se to dogodi mogućnosti su neograničene. Studenti ne samo da mogu glumiti određene monologe ili dijaloge, igrati neke kraće zgode i nezgode nego mogu sami i izrađivati lutke u čemu znaju pokazati posebnu kreativnost. Moje iskustvo je da ne treba biti previše lutaka na nastavi. Ja obično u nastavi nekog predmeta koristim jednu lutku ili par lutaka i to nekoliko puta. Na taj način lutka svojim dolaskom predstavlja osvježenje.

Slika 4. Kazalište sjena – Razgovor ploče i kazetofona o medijima u nastavi

Kazalište sjena, kao varijanta kazališta lutaka, pokazalo se kao vrlo jednostavna tehnika, ali vrlo poticajna za studentsku kreativnost. I sam sam bio iznenađen kako je ova tehnika omogućila kreaciju likova i priča na temu sukoba kod studentica predškolskog odgoja, ali i zanimljivih dijaloga o medijima u nastavi studenata učiteljskog studija. Sve ono što se o medijima moglo reći na neki stereotipan, a time i dosadan način, studenti su iznijeli na originalan i duhovit način koji je plijenio pozornost svih prisutnih.

U etapi evaluacije lutka se pokazala također kao efikasno sredstvo. Mi to radimo tako da svaka grupa smisli način kako će uz korištenje lutke izvršiti evaluaciju današnje nastave. Na kraju radionice na kojoj su učili govor „zmije“ i „žirafe“ mogu od ruke do ruke ići lutke pa će trebati dojam o nastavi izraziti na jedan ili drugi način već zavisno od lutke koju dobiju.

Zaključak

Danas znamo da su i priča i lutka važne u nastavi koja želi biti efikasna, koja je okrenuta cjelovitim osobama i koja ne želi biti dosadna. Predrasude kako je to za malu djecu, a ozbiljnim ljudima treba držati dosadna predavanja, danas su u redovima ljudi koji se teorijski bave nastavom uglavnom prevladane. No time ne treba reći da ne postoji niz otvorenih pitanja. Osnovno pitanje je kako da i priča i lutka stvarno budu u funkciji nastave na kojoj se koriste. Drugo je pitanje kako ih uvesti u nastavu ako to nije uobičajena praksa i kako će to prihvatiti studenti. I za jedno i za drugo ne postoje recepti. Radi se o osobnoj umješnosti i kreativnosti nastavnika koji mora imati senzibilitet za sve okolnosti i biti u stanju stvoriti klimu u kojoj će to biti i moguće i efikasno. I za ovaj nastavni postupak kao i za svaki drugi vrijedi pravilo da ne odgaja postupak nego osoba. Kod jednog nastavnika će i lutka i priča biti vrlo uspješni, a kod drugih ista priča i ista lutka neće. I putem priče i putem lutke poruku šalje nastavnik koji ih koristi pa čak i onda kad priče stvaraju studenti ili kad lutku animiraju studenti. Radi se o umjetnosti vođenja nastave, a ona je u rukama nastavnika.

STORYTELLING AND PUPPETRY IN UNIVERSITY EDUCATION

Abstract

Storytelling and puppetry in education – yes, but in early schooling only; in secondary school or higher education – impossible, we cannot make kindergarten of them. Such comments are still frequently made by those who are used to the traditional way of teaching and learning, which supposedly must be boring. Nowadays, when our knowledge about more successful ways of learning is expanded and the traditional lecture-based teaching is considered to be the least successful method, the perception of this issue has changed.

Both storytelling and puppetry relate to our emotional side which interacts with reason and opens new possibilities for learning. Therefore, the question is no longer whether or not to use these benefits in education, but how to do that in order to make them accepted by student teachers and purposeful in class. This is what the article explores.

Keywords: storytelling, puppetry, higher education, creativity

Literatura:

Abrahamson, G.E. (1998.) Storytelling as a pedagogical tool in higher education,
http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3673/is_n3_v118/ai_n28703209

Bruner, J. (2000.) Kultura obrazovanja, EDUCA, Zagreb

Cohen, M.I. (2006.) Teaching Puppetry in Higher Education
<http://www.palatine.ac.uk/events/viewreport/216/>

Dhority, L. (1992.) Ustvarjalne metode učenja, Alpha center, Ljubljana

Eidsvåg, I. (2007.) Dijete, nastavnik i škola - Ideje za inspiraciju i za djelovanje, Helsinški komitet za ljudska prava BiH, Sarajevo

Jensen, E. (2005.) Poučavanje s mozgom na umu, EDUCA, Zagreb

Koki, S. (1998.) Storytelling: The Heart and Soul of Education,
<http://www.prel.org/products/Products/Storytelling.pdf>

Marcuse, H. (1973.) Kontrarevolution und Revolte, Surhkamp, Frankfurt am Main

McDrury, J./Alterio, M. (2003.) Learning Through Storytelling in Higher Education: Using Reflection & Experience to Improve Learning, Kogan Page, London and Sterling

Tingöy, Ö. (2008.) Using Storytelling in Education,
http://newmedia.yeditepe.edu.tr/pdfs/isimd_06/24.pdf

Egan, K. (2008.) Teaching as Story Telling,
<http://www.iereg.net/assets/documents/ideas/supplement.PDF>

Wallace, A./Mishina, L. (2004.) Relations between the Uses of Puppetry in the Classroom, Student Attention and Student Involvement, http://www.puppetools.com/amys_thesis.pdf